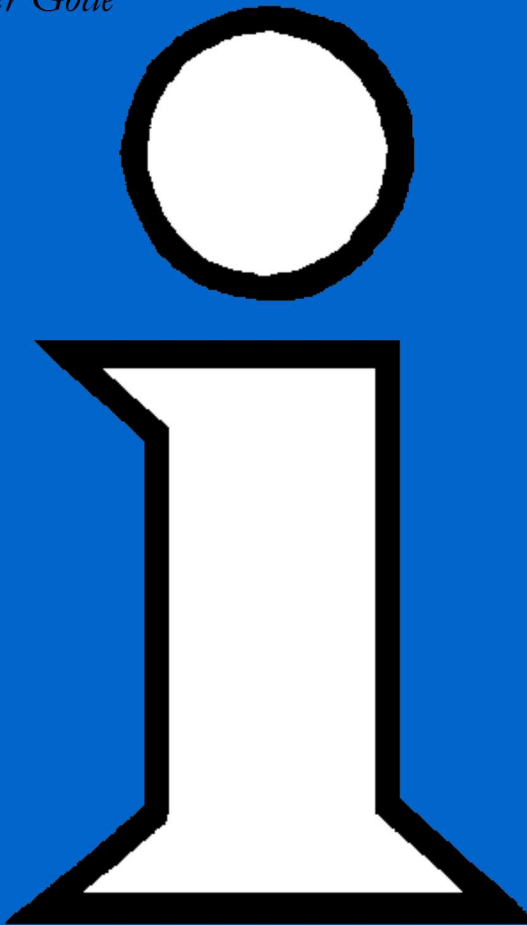

Manifesto de Interlingua

Alexander Gode

Union Mundial pro Interlingua

Manifesto de Interlingua

per Alexander Gode, presentate al 3tie Congresso International de Interlingua, le 1-6 de agosto 1959, Tours (Francia)

Composition: Martijn Dekker e Thomas Breinstrup

Publicate (PDF e epub): april 2013

© 2013 Union Mundial pro Interlingua

Designo del copertura: Thomas Breinstrup

Illustration: Stanley Mulaik (photo de Alexander Gode)

Tote derechos reservate. Iste texto es facite disponibile pro uso non-commercial solamente. Tote formas de re-vendita o re-distribution electronic o imprimite es prohibite sin permission in scripto. Nulle parte de iste publication pote assi esser re-producite, copiate, conservate in un systema de cercar o transmittite in ulle forma o per ulle methodo: graphic, electronic, mechanic, photographic, registrate sur disco o cassetta o digitalmente, transferite a bases de datos o in altere maniera sin permission in scripto. Es permittite citar in recensiones con indication del fonte.

Bibliotheca electronic in interlingua

www.interlingua.com

Le Bibliotheca electronic in interlingua es un collection de e-libros, redigite e publicate per le Union Mundial pro Interlingua (UMI), www.interlingua.com

Que es interlingua?

Interlingua es un lingua complete perfecte pro communication international a causa de su vocabulario international e un grammatica totalmente regular – sin exceptiones. Centos de millones comprende interlingua a prime vista. Interlingua funciona in casa, in scholas, in officios – in omne locos, ubi on besonia communication sin frontieras. Usa interlingua con tu familia, amicos, in le schola o in tu labor professional. Le avantages es numerose. Il ha multe materiales – sur papiro e electronic: litteratura original e traducite, belletristic e professional, magazines, brochures, e-libros, sites in Internet.

Manifiesto de Interlingua

Alexander Gode, Ph.D.

Io saluta le participantes in le Tertie Congresso International del Union Mundial pro Interlingua. Io saluta etiam le membros del Union qui, como io, non pote esser presente hic in le hospitabile citate de Tours. Illes omnes, como io, es nonobstante representate per lor pensatas e lor bon desiros que ha arrivate hic sin difficultate proque illos recognosce nulle impedimento e viagia sin depender de traino, nave, aeroplano, o bicycletta (per contrasto con nostre infelicemente minus agile corpores).

Le deliberationes que va occupar le participantes in iste congresso hic a Tours, in le estate del anno 1959, va esser del plus grande importantia. Il es pro me un grande perdita personal que io non pote participar in illos in omne lor phases e aspectos. Sed si iste perdita es inevitabile, io al minus non crede deber acceptar lo in su totalitate. Il es ver, io non pote deliberar con vos directemente, sed il non es ver, felicemente, que etiam un participation indirecte in vostre deliberationes es impossibile pro me. Io tenta dunque esser vicariamente presente inter vos per presentar a vostre assemblea un serie de reflexiones in forma scribe que io considera como digne de vostre attention. Quicunque lege los a vostre assemblea, appare ante vos como mi 'alter ego'.

Le "loco" de Interlingua

Il es le costume in nostre dies reducer – al minus tentar reducer – le cosas, del vita a equationes mathematic. Le objectivo del presente te-

xto es minus ambiciose: Io non cerca reducer interlingua a un equation mathematic – ni interlingua mesme, ni su placia in le historia del interlinguistica, ni su rolo in le vita del seculo currente, ni su potentialitates in le disveloppamentos del futuro. Sed istos es le themas de que io es preoccupate. Il es de illos que io va parlar – si non explicitemente, al minus implicitemente. E si mi puncto de vista non es illo de un mathematico, io crede nonobstante que le importantia del questiones que io va sublevar e del responsas que io va proponer deveni le plus frappantemente evidente per un metaphora mathematic.

Le mathematicos possede le termino 'loco', plus specificamente 'loco geometric', que representa le interessantissime paradoxo de 'un puncto fixe in motion'. Le loco es le puncto geometric que representa un del variables de un equation. Illo es fixe quando le variable que illo representa perde su variabilitate per le evento que omne le altere variables in le correspondente equation es reimplaciate per valores fixe.

Alteremente (i. e. normalmente), le loco es le linea que un puncto describe sub le effecto del variabilitate del magnitudes que determina lo, o, similemente, illo es le plano que un linea describe, etc. In altere parolas, le facto que le loco es completamente determinate per varie altere magnitudes significa paradoxemente que illo es indeterminate e mobile, proque ille altere magnitudes que determina lo es illos mesme non fixe sed variabile.

Como non-mathematico io ha semper essite fascinate per le concepto del loco geometric, proque il me pare que le cosas del vita – si o non vos crede que illos pote esser reduce a magnitudes in equationes mathematic – non es 'punctos fixe' sed 'locos', i. e. punctos simultaneemente determinate e indeterminate: determinate per le facto que illos depende totalmente de altere factores, e indeterminate in

consequentia del facto que ille altere factores es variabile o, si vos prefere, es 'locos' illos mesme e non 'punctos fixe'.

Il es, io repete, non plus que un metaphora si io parla in iste senso del 'loco' de varie cosas, factores, entitates, movimientos: del loco del concepto del morte in le vita human; del loco del automation in le disveloppamentos social del futuro; del loco de Newton in le historia del scientias; del loco del vaccino Salk in le epidemiologia de poliomyelitis; etc. Sed si le application de iste concepto mathematic a tal entitates es clarmente un procedimento metaphoric, illo non es sin importante effecto super le curso del discussion, proque si on comprende le 'loco' o tenta comprender lo que es le 'loco' de un entitate particular, on se senti prevenite de judicar lo super le base de relationes que ha nihil a facer con illo. E isto – le judicar del cosas super le base de relationes que ha nihil a facer con illos – me pare constituer le plus importante causa del miscomprension inter esseres human in lor intercambio de ideas e opiniones.

Judicar Interlingua secundo su proprie philosophia

Io face mi excusas si iste remarcas introductorii pare troppo devie pro un simple discussion del bases e del rolo de interlingua, sed io nota frequentemente e con grande alarma que le vaste majoritate del criticos de interlingua (e a vices etiam su amicos e adeptos) lo judica super le base de relationes que ha nihil a facer con illo. Isto es frappantemente evidente in le varie publicate discussiones de interlingua per nostre amicos in le movimento esperantista. Illos critica e judica interlingua super le base del premissa – completamente indubitabile ab lor puncto de vista (sed nonobstante erronee) – que le pretension de interlingua es servir exactemente le functiones que esperanto tenta

servir, i. e., que le objectivo de interlingua es concurrer con esperanto per le fortia de su qualitates super-esperantista.

Con iste premissa il es evidentemente multo facile provar le absurde megalomania de interlingua, proque il ha de facto pauc characteristics de interlingua que es superior a esperanto si le definition de 'superioritate' es 'plus esperantista que esperanto'.

Io ha nunquam respondite a tal criticas super le base del premissas offerite per le criticos mesme. Isto non significa que io non es preste a participar in discussiones con partisanos de punctos de vista opponite al mies. Illo significa solmente que io non pote explicar e defender le natura de interlingua super le base de premissas que non es parte del fundamento de interlingua, e un van intercambio de attaccos e contra-attacos inter adversarios qui non vole comprender le un lo que le altere intende dicer non me frappa como particularmente adulte.

Io ha tentate per varie methodos re-orientar le discussiones comparative e directe de interlingua de maniera que illos concernerea vermente lo que es vermente distincte, nove, e characteristic in illo. Usque nunc, io time, non semper con le desirate e expectate successo.

Le presente texto es un nove effortio in iste mesme direction. Si io interprende lo con nove optimismo, le ration non es simplemente que le hic introduce principio guidante – que nos debe definir le 'loco' de interlingua ante que nos discute su tractos particular – me pare un principio promittente; le ration es etiam, e de facto primariamente, que hodie io non parla a criticos de interlingua sed a practican-tes de illo. Assi io non me trova confrontate con le necessitate de arguer in favor de interlingua: io pote restringer me al multo plus placente objectivo de formular un appello a amicos.

Il se tracta hic de un appello multo specific. – Io ha titulate iste texto "Manifesto de Interlingua", e ecce nunc le modeste justifica-

tion de ille titulo ambitiose e plus o minus prematur.

De facto, le presente texto mesme non es e non pretende es- ser le manifesto in question in forma final; illo es plus tosto e solmen- te un appello al amicos de adjutar me in le curso del veniente anno o mesmo annos in le elaboration de un manifesto definitive, que va establir definitivamente le character, le essentia, o – pro usar mi nove expression – le loco de interlingua con un si alte grado de claritate que illo rende a jammais impossibile un critica o description de interlingua non concernite con su ver character fundamental.

Le typologia de Interlingua

Omne effortio de determinar le 'loco de interlingua' debe laborar explicit- o implicitamente con lo que Engelbert Pigal ha designate como le 'typologia del linguas planate', i. e., on se trova obligate de tentar un definition de interlingua per medios comparative e differen- tial.

On trova forsan natural que in omne typologia systematic o cursori de linguas planate interlingua es classificate insimul con le latino sine flexione de Peano o con le occidental de de Wahl. Sed in ambe casos io debe insister emphaticamente que le gruppation es faci- te secundo similitudes exclusivemente superficial e externe.

Io ha tentate a varie ocasiones characterisar interlingua diffe- rentialmente per appellar lo le latino moderne o le linguistic standard medie de Europa. Sed le grado a que iste designationes descriptive es inadequate deveni clar si on considera que ambes es usate currente- mente etiam in characterisationes promotori de occidental e mesmo de esperanto.

Post toto, il es ver, nonne?, que esperanto contine grande nu-

meros de parolas que es le proprietate commun del linguas europeas, e viste que quasi omne ille parolas pote esser interpretate como parolas de origine latin, il es comprensibile que le esperantistas non negliges inscriber le venerabile parola 'latino' in lor bandiera. Illes admittes naturalmente que Zamenhof imponeva un structura schematic al materia prime del fundo de radices international, sed isto – in le oculos del esperantistas – non es un perversion sed un melioration, proque Zamenhof esseva un homine de genio e de un belle idealismo.

Le argumentos contra iste position ha resultate in le constatacion que le creatores de interlingua non esseva homines de genio e que illes non esseva inspirate per ulle idealismo.

Hic nos arriva a un puncto de grande importantia. Io non parla del question de si o non le creatores de interlingua esseva genios. Io sape que illes non lo esseva. Io parla plus tosto del question de lor idealismo, proque il me pare que le ver signification del verdicto que ille homines esseva disproviste de ideales es simplemente que illes non pensava como Zamenhof. De facto, in iste contexto, ubi le notion del idealismo deriva su connotationes particular ab le caso particular de Zamenhof, il non se tracta del toto – o al minus non primarimente – de idealismo in le senso quotidian de altruismo o non-egoismo. Il se tracta plus tosto del facto que Zamenhof haveva un idea e un ideal longemente ante que ille sapeva disveloppar le instrumento que correspondeva a ille idea e que poteva servir ille ideal. Ecce lo que es significative quando on parla del idealismo de Zamenhof.

Si o non le homines de interlingua esseva minus o plus altruista o egoista que Zamenhof es tanto disproviste de consequentias pro nostre analyse como le question de si o non illes esseva genios. Sed il es un facto – e iste facto merita esser sublineate duo, tres, o quatro vices – que in le caso de interlingua le idea del utilisation del

lingua in le communication international seque su existentia, durante que in le caso de esperanto le idea precede le construction del instrumento.

Quandocunque io ha facite iste constation in le passato, illo ha essite malcomprendite – intentionalmente o naivamente. Il deberea esser evidente ab le historia del Association International de Lingua Auxiliar – vivemente evocate per nomines como Cottrell, Morris, Stillman – que le terminos ‘sequer’ e ‘preceder’ in iste argumento non es concernite con series de chronologia sed exclusivemente con continuitates de logica.

Plus explicitemente nostre assertion significa alora nihil plus e nihil minus que isto: que secundo le philosophia fundamental de interlingua il es impossibile construir un lingua pro le previemente concipite objetivo de un simplification del communication international, sed il es ben possibile laborar pro le utilisation de un medio de communication international super le base del observation que un tal existe – ben que solo latentemente.

Permitte me explicar additionalmente iste importantissime constation, que va certo esser attaccate (como illo ha essite attaccate in le passato) e que va certo requirer un defensa minutiose e detaliate. Quando Zamenhof construeva su lingua, ille voleva un systema simple, logic e schematic, e universal. In le caso de interlingua nulle tal preconcepito principios de selection esseva possibile, proque il non se tractava de construir sed simplemente de elaborar le lingua. Le grado de su simplicitate e de su schematismo dependeva de su natura inherente e non de principios prejudicate e extranee. Il es interessante notar que interlingua in le forma in que nos lo usa es extremamente schematic e extremamente ‘simple’ – in multe respectos su simplicitate e su schematismo excede illos de esperanto – sed nos non

pote vantar nos de iste resultato, proque illo non es le fabrication de nostre 'genio'; illo es simplemente un characteristic del genio del lingua mesme.

Tamen, in despecto de iste 'ruptura abrupte' con le passato hic typicamente representate per esperanto, il remane correcte vider interlingua como fructo e producto de un continuitate historic. Si le stipulation que in le caso de interlingua (logicamente si non chronologicamente) le lingua precede e non seque su exploitation, es interpretate como un nove version del obvie constatation que interlingua representa le typo naturalistic de lingua auxiliar, nos admitte nostre affiliation al ancian idea que 'le lingua international non debe esser inventate sed trovate'. Proque iste idea pote esser traciante usque al medio del dece-octave seculo – usque a longemente ante su reaparition al comenciamento dece-none seculo e plus longemente ancora ante su formulation plus systematicamente emphatic per Liptay, Lott, e forsan Pirro – nos recognosce assi pro interlingua un venerabile ancestria historic.

Sed ben que le idea in question possede un indubitate signification pro interlingua, illo non es specificamente characteristic de illo. On lo incontra in le ideologia de esperanto si ben como in illo de occidental. In altere parolas, illo es perfectemente compatibile con le supra-identificate ideologia del lingua auxiliar construite pro un objectivo ulterior.

Inter omne le systemas de lingua auxiliar ante le tempore de interlingua, il es sin dubita latino sine flexione que ha avantiante le principios del naturalismo le plus temeramente in le direction verso le principio del lingua como un entitate que (logicamente) precede su utilisation. Assi il es probabilemente plus correcte vider in latino sine flexione un predecessor de interlingua que considerar occidental

como un tal. In le caso de latino sine flexione il es le mathematico e le logico in Peano qui destrueva posteriormente le valide materia prime que le historico e le psychologo in Peano habeva trovate. In le caso de occidental – le qual, in tante respectos formal, approcha le stato de interlingua – il esseva le 'idealismo' de de Wahl que preveniva le de emancipar se definitivamente del esperantismo traditional.

Io spera que iste ultime remarca va non esser malcomprende.

A causa de mi penose experientias con iste typo de malcompreension e a causa de mi grande timor de su desagradabile consequentias, io repete que per 'idealismo' (secundo le supra-presentate definition) io intende hic le prestessa de subordinar le factos observate al preconcepitate idea, al preconcepitate ideal de lo que le lingua auxiliar debe esser.

(Io usa iste occasion pro asserer que omne le precedente notas super de Wahl non pote reducer nostre admiration pro le labores de ille grande homine. Il non es multo minus que miraculose que ille avantiava usque al puncto que ille de facto attingeva in despecto del pesante hypothecas esperantista que ille debeva portar. In le mesme connexion on debe notar que il es un pauco triste que le currente effortios de reformar occidental – effortios que approxima occidental formalmente ancora plus a interlingua – pare nonobstante concipite super le base de un ideologia non plus disesperantisate que le ideologia de de Wahl.) Le importantia del principio que le lingua debe (logicamente) preceder su utilisation ha essite explicate multe vices – multo habilemente per exemplo per Stefano Bakonyi – super le base de reflexiones cultural. Linguas, on insiste, es e debe esser vectores cultural, e un lingua liberemente construite, mesmo si le construction es solmente partial, mesmo si le materia prime del construction es

historic, non pote funger como vector de un cultura existente.

Io me trova completamente de accordo con tal argumentos, sed in le presente contexto il me pare plus interessante signalar que le question ha etiam un aspecto sociologic.

Pro appreciar le signification de iste aspecto – i. e. del aspecto sociologic del question sub discussion – nos debe solmente considerar que esperanto per exemplo non esseva, le die de su prime publication, ün lingua international del toto. Illo esseva non mesmo un lingua sed solmente un projecto de lingua, un projecto de lingua international, proque illo non habeva lo que es le plus importante characteristic de omne lingua, international o altere: illo non habeva un communitate lingual. In un certe senso le historia de esperanto non es le historia de un lingua sed le historia del effortio (a vices heroic e quasi semper fanatic) de equipar un lingua con un communitate lingual.

Hic de novo nos pote laborar con nostre formula del prece-der e sequer logica- si non chronologicamente. E il me pare – il me pare con un si alte grado de certitude que io prefere dicer: io es solemnemente convincite que in omne questiones lingual il es le communitate de esseres human que debe preceder le lingua. Si vos vole, vos pote designar iste attitude como 'humanismo linguistic'. Primo le humanos, secundo le lingua o linguas, e tertio e finalmente le utilisation del lingua o linguas in le interesse del humanos qui assi es le alpha e le omega del integre processo.

Un "Standard Average European"

Il es generalmente cognoscite, e non debe esser explicate in detalio in iste contexto, in qual senso interlingua ha le ambition de funger como lingua commun del communitate lingual del occidente. Le notion que

interlingua es un realitate historic, un entitate latente que require nulle construction sed solmente un visualisation, ha essite describe in varie locos in varie terminos. Le plus efficace maniera de formular iste conception ha essite, usque nunc, le tentativa de identificar interlingua con lo que le philologo american Benjamin Lee Whorf ha appellate le europeo medie standard (Standard Average European). Secundo Whorf le linguas europeas es paucio plus que dialectos de un standard commun que es representate per illos omnes. Super iste base interlingua se presenta como le productio del effortio de extraher ab le varie dialectos le standard inherente in illos omnes e de effectuar iste extraction sin ulla addition o violation subjective.

Multo minus felice, infelicemente, esseva le effortio de clarificar differentialmente – i.e. in differentiation contra esperanto, latino sine flexione, etc. – le relation inter interlingua e le varie linguas europeas per suggerer que il existe hic un parallela con le maniera in que Goethe videva in le multiplicitate del plantas lo que ille appellava le ‘archiplanta’ (‘Urpflanze’). Interlingua esserea allora le ‘archilingua’ (‘Ursprache’) de Europa. Io dice que iste effortio ha essite minus felice proque il pare que certe interpretas ha concludite que ille formulation revela interlingua como un artefacto archaisante – un malinterpretation que pare presupponer que on malinterpreta le ‘archiplanta’ de Goethe como un planta primitive, regardate historicamente (i. e. in le historia del evolution) como le precursor e ancestre del plantas actual. De facto, le justification central del allusion a Goethe esseva precisamente que il pare (o pareva) certe que tote le mundo sape que Goethe non parlava de un ancestre historic sed de un realitate que ille sapeva vider in omne planta individual. Io debe admitter que le allusion a Goethe (frequentemente repetite in mi discussiones de iste aspecto del genese de interlingua) se ha recommendate a me primari-

mente a causa del anecdota historic que relata como Schiller tentava explicar a Goethe que su "archiplanta" esseva un idea, i. e. un abstraction, lo que esseva rejicite violentemente per Goethe in le famose parolas: 'To es ben contente de apprender que io ha ideas sin saper lo, specialmente, si il se tracta de ideas que io pote vider con mi oculos.' Iste associationes me impressionava como ben apte a rejicer le argumento que interlingua se presenta como un idea abstracte in loco de un realitate concrete. Io voleva e continua voler insister que interlingua es un realitate historic, palpabile e visibile, como le 'archiplanta' de Goethe.

Pro completar iste remarcas relative a Goethe, io debe inserer a iste puncto – ben que solmente inter parentheses – le confession que ideas abstracte me ha semper impressionate como plus o minus suspecte. Io respecta le intellecto sed non le intellecto que labora sin substantia. In un certe senso io ha remanite paisano como mi ancestres esseva paisanos. E si on ha ben dicite de Goethe que ille pensava de facto con su oculos, io debe admitter que io face mi melior pensar con mi manos.)

Nunc, pro retornar a mi these que in le caso de interlingua le precedentia del lingua con respecto a su utilisation significa simultaneemente que le communitate lingual precede le lingua mesme: Que, specificamente, es ille communitate lingual? Un responsa provisorio a iste question es obviemente: 'Le communitate lingual existente intra le territorio que es designate per certe philologos como le Romania.' Iste formula – ben que provisorio – porta con se un serie de importantissime observationes relative al character de interlingua que es frequentemente mal comprehendite. Un tal – e probabilemente le plus significative – es le rolo de interlingua in le campo del scientias. Hic io time deber admitter que per mi alique exaggerate accentuation del

successos de interlingua in le communication scientific io mesme ha inducite certe scriptores a creder que le utilitate de interlingua es strictemente restringite al scientias. Isto es nonobstante totalmente incorrecte. Interlingua es le lingua commun del Romania. Ecce le facto fundamental. Le scientias es importante pro illo, proque il es al scientias que interlingua debe su rolo extra-romanial e global. E naturalmente il merita esser accentuate que le rolo secundarimente global de interlingua in le campo del scientias es simplemente le consequentia del facto historic que le terminologias scientific in omne partes del mundo ha lor radices in lo que es linguisticamente commun a omne partes del Romania o – in altere parolas – in precise ille realitate historic que in recente tempores on ha comenciate designar con le nomine de interlingua mesme. Io arriva nunc a lo que es pro me le ultime essentia del theoria de interlingua.

Contra omne dogmatismo, ma...

Io ha semper insistite que le theoria de interlingua non tolera ulle dogmatismo, que le ultime spirito de interlingua es incompatible con le notion de un academia o de non importa qual forma de organisation que poterea arrogar se le autoritate de legislar con respecto a illo. Io continua mantener iste attitude e remane convincite que mesmo tal apparentemente innocente institutiones como per exemplo diplomas pro expertos de interlingua o insignias pro partisanos de interlingua suggererea – in violation del spirito fundamental de interlingua – que le lingua es le proprietate de un club (e non del Romania) o que illo es regulate per un gruppo de autocrates (in loco de per factos que non importa qui ha le directo de observar e que non importa qui pote observar si ille ha le correspondentente cognoscentias technic).

Nonobstante, on me accusa non infrequentemente de dogmatismo quando io refusa discuter compromissos o reformas proponite per personas honestemente interessate in le promotion de interlingua. Iste apparente paradoxo se explica facilmente: Io non pote discuter compromissos o reformas que non resulta del studio del factos intra le sphaera linguistic del Romania, proque io ha nulle autoritate de violar le factos historic, e si le compromissos o reformas que on propone resulta de facto del factos real, il non es necessari discuter los, proque alora illos non es compromissos o reformas del toto sed perfectemente legitime elementos de interlingua.

Sed il ha un altere aspecto del cosa: Ben que le laborantes qui establiva le tractos fundamental del lingua typo del Romania esseva ben qualificate pro lor deberes, il es possibile que illes errava in lor observationes e etiam que illes esseva, de tempore a tempore, influentiate per prejudicios subjective. Isto significa que omne detalios del structura de interlingua pote esser re-examine in le lumine del factos intra le sphaera del Romania, e si le conclusiones que on obtene assi non es identic con le conclusiones formulate in le manuales fundamental de interlingua, on ha non solmente le directo sed le deber de facer se audite. Ecce le base e simultaneamente le confinios del elasticitate e del non-dogmatismo del theoria de interlingua.

Si on comprende iste relationes, on comprende que per exemplo le suggestion de introducir in interlingua un differentiation inter 'lingua' e 'lingue' (pro 'le phenomeno que nos parla' e 'le organo in nostre buccas') es indiscutibile, durante que le conclusion que le retention de 'ph' e 'th' in parolas de origine grec es contra le tendentias general intra le sphaera del Romania non pote esser rejicite con le assertion que illo viola le spirito de interlingua .

Sed le plus importante base pro differentias de interpretation

es le concepto del Romania mesme. Que es le Romania preciseamente? Le question es multo importante, proque evidentemente, un grande numero de characteristics de interlingua debe variar si on labora con differente definitiones del concepto fundamental del Romania.

Io es felice poter illustrar iste aspecto del situation de maniera concrete. In recente tempores duo excellent cognoscitores del bases theoretic de interlingua ha elaborate systemas de communication international que ambes debe esser acceptate como bon interlingua ben que ambes differe externemente ab le lingua usate in le presente texto a grados plus pronunciate que certe systemas non compatibile con nostre ultime principios. Le duo systemas al quales io pensa es illo de Adolf Fritzsche e illo de Ladislav Podmele. Ambes es interlingua. E ambes differe ab le lingua usate in le presente texto exclusivemente a causa del facto que Fritzsche e Podmele se vide obligate a definir le concepto del Romania in un maniera non identic con lo que io considera como le definition historicamente correcte.

Io crede que le Romania debe esser definite como le territorio total in que le influencia linguistic del latino continua esser traciabile. Per consequente le linguas fonte de interlingua include in mi opinion le anglese e (con effectos minus significative) etiam le germano. Fritzsche e Podmele, del altere latere, reduce le confinios del Romania al territorio de linguas directemente derivate ab le latino. Io crede que le position de Fritzsche e Podmele es intenibile, sed io non pote asserer que illo es absurde o indiscutibile. Ecce un question del plus grande interesse theoretic e practic. Hic io pote terminar mi presentation. Io ha essayate sublevar alicun questiones e offerer certe responsas que omnes me impressiona como importantissime con respectu a ille Manifesto de Interlingua que io ha characterisate initialmente como un satis urgente desiderato pro nos omnes. In conclusion io pote expri-

mer mi conviction que le futur historico del interlinguistica va vider in nostre interlingua (in un senso que non exclude le formas de Fritzsche, de Podmele, e de alteros qui ha non ancora parlate) un remarcabile 'coincidentia de oppositos', i. e. simultaneemente un phenomeno que es le fructo final de un longe disveloppamento historic e un evento que rumpe totalmente con le passato. Decisive occurrentias historic es frequentemente de iste genere bi-faciate.

In omne caso, il es un constatation multo significative e – io crede – multo promittente que intra le movimento pro interlingua duo gruppos de personas se junge qui es ambes indispensabile pro le successo de nostre effortios. De un latere il ha le ancian interlinguistas qui depost annos o mesmo decennios ha laborate (e cercate) activeamente in le parada del systemas, e del altere latere il ha le 'juvenes' qui ha trovate interlingua in le curso de lor effortios e aspirationes in campos generalmente cultural o sociologic o scientific.

In despecto de mi etate (e le color de mi capillos), io representa in iste gruppation le 'juvenes', sed io sape que le ben-esser e le successos futur de interlingua non depende plus del un que del altere de nostre duo gruppos. Lo que es necessari es le plus intime cooperation de ambes. E viste que io me ha etiquettate como representante del un, io usa iste opportunitate pro salutar le plus distinguite representantes del altere. Io parla de Andre Schild e Richard Berger. Iste texto es adresate a omne le membros del Union Mundial pro Interlingua, sed illo es dedicate specificamente e in amicitate al passate e al presente Secretario General de nostre organisation.

Novas de Interlingua anno, IV, nos. 3-4 maio - agosto 1959 – *Iste articulo esseva copiate de "Discusiones de Interlingua", collection de essays per A. Gode, Servicio de Libros UMI, 1980 (2nde edition, 1997, ISBN 90-71196-46-1).*

SUPER LE AUTOR

Alexander Gode-von Aesch (30 de octobre 1906-10 de agosto 1970) nasceva in Bremen con un patre nordgerman e un matre suisse. Ille graduava in Vienna, Sorbonne in Paris e al Columbia University in New York, SUA.

In 1927 ille veniva al SUA e deveniva citatano american e obteneva in 1939 le grado de Ph.D. in germanistica al Columbia University. Ille inseniava linguas moderne - romanic e german - al universitates de Columbia e Chicago e esseva active pro interlingua desde 1934. Inter 1943 e 1946 ille redigeva libros referential e publicava con E. Clark Stillman "Spanish at Sight" (1943) e sol "French at Sight" e "Portuguese at Sight". Ille traduceva centos de articulos e alcun libros ab plure linguas in anglese. In 1941, Alexander Gode-von Aesch publicava 300 paginas super "Natural Science in German Romanticism".

In 1946, ille fundava le casa editorial Storm Publishers que ille gereva. Ille deveniva le mesme anno director del recercas del International Auxiliary Language Association (IALA) post André Martinet de Francia. Assi ille deveniva le redactor in chef del "Interlingua-English Dictionary", que appareva in 1951, e co-autor del "Interlingua Grammar" (1951). Ille publicava in 1954 "Interlingua a prime vista", basate sur le principios del serie "... at Sight". In 1955 appareva "Homo Sonetticus Moorensis" e in 1958 su proprie "Dece contos".

Post le dissolution de IALA in 1953, Alexander Gode-von Aesch deveniva chef del Interlingua Division of Science Service in New York usque 1967.

In ultra ille esseva inter le fundatores e le prime presidente del Association de Traductores American e fundava e redigeva le magazin "Translation Inquirer", un foro famose pro traductores. Ille recipiva plure premios honorari: Harald Swanberg Distinguished Service Award ab American Medical Writers' Association pro su contributiones excellentes in revistas medical e pro summarios in interlingua; in 1966 ille deveniva le presidente del division Metropolitan de Nove York de AMWA. Le premio ab Fédération Internationale des Traducteurs ille recipiva justo ante su morte pro le labor de traducer publicationes scientific e pro su labor pro su profession traductori.

Durante su ultime annos ille traduceva textos scientific via su firma "Interlingua Translations".

Texto: Thomas Breinstrup

Le photo de Alexander Gode es prendite per Stanley Mulaik in 1961.